

31 Δεκεμβρίου 1991

Αποσύνθεση της Σοβιετικής Ένωσης

Ο Ιωσήφ Στάλιν ανέβηκε στην ιεραρχία του κομμουνιστικού κόμματος της Ρωσίας, κυρίως επειδή ως επίτροπος των εθνικοτήτων κατάφερε να εξαλείψει τις αντιθέσεις που υπήρχαν ανάμεσα στους λαούς και τα πολυποίκιλα έθνη της Σοβιετικής Ένωσης. Εβδομήντα χρόνια αργότερα, η πορεία του Μιχαήλ Γκορμπατσόφ προς την περεστρόικα (ανασυγκρότηση) και την γκλασνόστ (διαφάνεια) απέδειξε ότι τα προβλήματα αυτά δεν είχαν επιλυθεί αλλ', απλά, καταπνίγονταν. Η στιγμή της έκρηξης πλησίαζε.

Στο Νότο, το Ναγκόρνο Καραμπάχ έγινε το ματωμένο μήλο της Έριδας, ανάμεσα στο Αζερμπαϊτζάν και την Αρμενία. Στον Βορρά, απελευθερώθηκαν οι χωριστικές τάσεις στις τρεις δημοκρατίες της Βαλτικής. Τάταροι, Μογγόλοι και Κοζάκοι έβγαλαν μαχαίρια στη μακρινή Ανατολή. Κι ο Γκορμπατσόφ είχε ν' αντιμετωπίσει και την εσωτερική αντιπολίτευση μέσα στο κόμμα του, καθώς πολλοί ήταν εκείνοι που διαφωνούσαν με την πορεία προς τον πολυκομματισμό. Ένα πραξικόπημα κομμουνιστών στρατηγών επέσπευσε τα πράγματα. Ξέσπασε στις 19 Αυγούστου του 1991 κι εκφυλίστηκε μέσα σε τρεις μέρες. Το μόνο ουσιαστικό του αποτέλεσμα ήταν να μετατρέψει τον πρόεδρο της Ρωσίας, Μπόρις Γέλτσιν, σε εθνικό ήρωα και να παραμερίσει τον πρόεδρο της ΕΣΣΔ (Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών), Μιχαήλ Γκορμπατσόφ. Οι δημοκρατίες της Βαλτικής (Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία) αποσχίστηκαν.

Στα τελευταία εικοσιτετράωρα του 1991, με πρωτοβουλία του Γέλτσιν, οι πρόεδροι των υπόλοιπων σοβιετικών δημοκρατιών μαζεύτηκαν στο Μινσκ κι αποφάσισαν τη διάλυση της ΕΣΣΔ. Στη θέση της Ένωσης με την κεντρική διοίκηση, δημιουργήθηκε μια χαλαρή κοινοπολιτεία, στην οποία δεν μπήκε η Γεωργία. Ξαφνικά, ο Μιχαήλ Γκορμπατσόφ έμεινε άνεργος. Στις 31 Δεκεμβρίου του 1991, έγινε υποστολή της κόκκινης σημαίας με το σφυροδρέπανο. Σε όλες τις δημοκρατίες ανασύρθηκαν κι υψώθηκαν αυτές που ίσχυαν ως τα 1917. Όμως, το 1992, τα συσσωρευμένα προβλήματα βγήκαν στην επιφάνεια: Εμφύλιος σπαραγμός στη Γεωργία, πόλεμος Αρμενίας με το Αζερμπαϊτζάν, συγκρούσεις στις ανατολικές δημοκρατίες και διογκωμένα οικονομικά προβλήματα έκαναν τα θεμέλια της

νεαρής κοινοπολιτείας να τρίζουν. Στις 7 Οκτωβρίου του 1992, το Αζερμπαϊτζάν αποχώρησε. Έμειναν δέκα.

1822: Οι πασάδες Ομέρ Βρυώνης και Μεχμέτ Ρεσίτ Κιουταχής λύνουν την πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου κι αποσύρονται στο Αγρίνιο

1880: Γεννιέται ο Αμερικανός στρατηγός και πολιτικός, Τζορτζ Μάρσαλ, αρχηγός του αμερικανικού επιτελείου στρατού κατά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Ως υπουργός Εξωτερικών (1947 - 1949), εισηγήθηκε το Σχέδιο Μάρσαλ για την ανοικοδόμηση της Ευρώπης, το οποίο κατακρίθηκε ως μέσο αμερικανικής επικράτησης στη γηραιά ήπειρο. Πέθανε το 1959.

1944: Μέσα στις φλόγες του εμφυλίου που είχε ξεσπάσει, ο αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός ορίζεται αντιβασιλιάς της Ελλάδας.

1971: Ο Αυστριακός Κουρτ Βαλντχάιμ εκλέγεται Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ ως διάδοχος του Ου Θαντ.

Οι υπήκοοί του είχαν ήδη προηγηθεί. Γάλλοι ψαράδες και έμποροι απλώνονταν στις ακτές της Αμερικής ως ιδιώτες. Ο Φραγκίσκος χρηματοδότησε τον Ιταλό θαλασσοπόρο, Τζιοβάνι ντι Βερατσάνο, με σκοπό την ανακάλυψη βορειοδυτικού περάσματος που θα έβγαζε στην Κίνα. Πήγε στα χαμένα. Κάποιοι του πρότειναν να εμπιστευτεί Γάλλο θαλασσοπόρο, τον Ζακ Καρτιέ από το Σαιν Μαλό.

Ο Καρτιέ γεννήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 1534 και γνώριζε τα μυστικά των θαλασσών. Ο βασιλιάς τον προσέλαβε. Ούτε αυτός βρήκε πέρασμα για την Κίνα. Πρόσφερε όμως στο γαλλικό στέμμα τον Καναδά (1537) και εξερεύνησε για λογαριασμό της Γαλλίας την Βορειοαμερικανική ακτή και τον ποταμό Σαιν Λόρενς. Ο Καρτιέ πέθανε την 1^η Σεπτεμβρίου 1557, περιφρονημένος, καθώς από το τελευταίο ταξίδι του είχε φέρει στη Γαλλία φορτία χαλκού που νόμιζε χρυσό και σχιστόλιθων που τους πέρασε για ακατέργαστα διαμάντια. Παροιμιώδης έμεινε η φράση «κάλπικος σαν καναδέζικο διαμάντι».

1719: Πεθαίνει ο Τζον Φλάμστιντ, ο πρώτος βασιλικός αστρονόμος της Αγγλίας. Το Παρατηρητήριο του Γκρίνουιτς χτίστηκε γι' αυτόν.

1879: Ο Τόμας Έντισον πραγματοποιεί στο Μένλο Παρκ του Νιου Τζέρσεϊ, την πρώτη δημόσια επίδειξη της ηλεκτρικής λάμπας.

1911: Η Μαρία Κιουρί κερδίζει το δεύτερό της βραβείο Νόμπελ για το έργο της πάνω στα ραδιενεργά στοιχεία.

1923: Μεταδίδεται στο Λονδίνο για πρώτη φορά απ' ευθείας από το BBC ο ήχος από τις καμπάνες του ρολογιού Big Ben.

1938: Καθιερώνεται επίσημα στην Ινδιανάπολη το αλκοτέστ για τους οδηγούς των αυτοκινήτων. Ήταν εφεύρεση του δρ P.N. Χάργκερ.